ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Опанасюк Катерина
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Марчук Оксана
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна

Важливою передумовою соціально-економічного розвитку суспільства є здоров'я громадян. Формування в підростаючого покоління ставлення до власного здоров'я як до найвищої людської цінності – одне з основних завдань держави. Воно актуалізується на рівні дошкільної освіти, оскільки негативний екологічний стан навколишнього середовища, недостатня ефективність системи охорони здоров'я, зниження життєвого рівня переважної більшості родин провокують погіршення здоров'я дітей від самого народження. Лише третина сучасних дошкільників вважається відносно здоровою.

Розглядаючи проблему виховання ціннісного ставлення до здорового життя дітей старшого дошкільного віку, насамперед, необхідно усвідомити, що таке здоров'я.

Здоров'я – це стан повного фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб та фізичних дефектів. Ця ухвала зафіксована у статуті Всесвітньої організації охорони здоров'я. Здоров'я – «…цінність існуюча у свідомості людини на рівні ідеалу як ціннісна основа ставлення людини до самої собе» [1, с. 27].

Дошкільний період є найбільш сприятливим для формування здорового способу життя. «Усвідомлення дитиною свого «Я», правильне ставлення до світу, оточуючих людей – все це залежить від того, наскільки сумлінно, з любов'ю грамотно вихователь будує свою роботу. Педагогічна задача полягає в тому, щоб не «задавити» дитину потоком поки що

неусвідомленої інформації, а дати можливість поміркувати, подумати, прислухатися до свого організму» [2, с. 233].

Ставлення дітей до здоров'я як до цінності трансформується упродовж усього дошкільного віку і залежить від сформованості цього поняття у свідомості. Так як це поняття складне та багатогранне, у молодшому дошкільному віці діти не в змозі опанувати його, навіть, на рівні загального уявлення. Діти у цьому віці розуміють, що означає хворіти, але дати саму елементарну характеристику здоров'ю поки що не можуть.

У середньому дошкільному віці в дітей формується уявлення про здоров'я як «не хворіти». Звідси і ставлення до здоров'я як до чогось абстрактного. Проте, встановити елементарний причинно-наслідковий зв'язок між поведінкою людини та її здоров'ям діти середнього дошкільного віку вже можуть. Наприклад, загроза з боку довкілля (холодно, протяг і т.д.), від своїх власних дій (їв сніг, намочив ноги, пив холодний сік тощо).

У старшому дошкільному віці завдяки зростанню досвіду особистості ставлення здоров'я істотно змінюється.

Серед джерел ставлення дітей старшого дошкільного віку до свого здоров'я виділимо:

1. Словниково-подібні асоціації, що виникають у дітей, що мають відношення до здоров'я.

2. Оцінка дорослих, використовувана дітьми як критерій визначення своєї думки, позицій, дій, що з здоров'ям.

3. Дорослий як суб'єкт спілкування та носій певних фізичних та психічних якостей [3, с. 111].

Поняття «ціннісне ставлення до здоров'я» - це ставлення людини до здоров'я як до цінності, що включає знання про цінність здоров'я як необхідної передумови для повноцінного життя людини та супроводжується позитивними емоціями, величезним бажанням виконувати різні види діяльності, орієнтовані на збереження та зміцнення здоров'я.

Ціннісне ставлення проявляється в оцінці значущості, важливості певного виду діяльності не тільки на рівні свідомості, а й у реальних діях та вчинках. У нашому випадку це особисті прояви дітей, орієнтовані на оволодіння знаннями та навичками збереження власного здоров'я.

Для формування у старших дошкільників звички до здорового способу життя необхідно створити певні умови:

1. Гігієнічно організоване місце перебування дитини в ЗДО.

2. Включення до освітньої програми ЗДО спеціального навчального курсу, що дозволяє дітям опанувати систему понять про свій організм, здоров'я та здоровий спосіб життя.

3. Включення до лікувально-профілактичної роботи з дітьми навчання та систематичного контролю навчання дітей специфічним навичкам догляду за своїм тілом.

4. Реалізація принципу резонансу у фізичному вихованні дітей, сутність якого полягає у створенні дорослими системи ситуацій для прояву дітьми своїх фізичних можливостей [1, с. 97].

Завдання щодо становлення ціннісного ставлення у дитини старшого дошкільного віку до здоров'я та життя людини такі:

- сприяння становленню сталого інтересу до правил здоров'язберігаючої та безпечної поведінки, розвитку суб'єктної позиції дітей у здоров'язберігаючій діяльності;
- сприяння нарощування здоров'язберігаючої компетентності дошкільників [1, с. 98].

Таким чином, виховання ціннісного ставлення до здорового способу життя – це цілеспрямований та систематичний виховний процес спрямований на формування ставлення дитини до здоров'я як до цінності, що включає знання про цінність здоров'я як необхідної передумови для повноцінного життя людини та супроводжується позитивними емоціями у різних видах діяльності, орієнтованих на збереження та зміцнення здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрющенко Т. Формування здоров'язбережувальної компетентності у дошкільників. Тернопіль: Мандрівець. 2016. 120 с.
2. Антонова О.М. Здоров'язбереження дітей дошкільного віку як засіб досягнення сталого розвитку держави. Сталий розвиток: проблеми та перспективи : зб. наук. праць / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. С. 232-241.
3. Василенко О. М. Теоретичні основи розвитку фізичних якостей у дошкільників. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка.* №1 (306). 2017. С. 109-115.
4. Карапузова Н. Д. Здоров'язбережувальні технології у системі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. № 1. С. 39–45.
5. Кульчицька О. І. Психологічні особливості дітей дошкільного віку: метод. рекоменд. *Обдарована дитина: наук.-практ. освітньо-попул. журн. для педагогів, батьків та дітей.* 2004. № 7. С. 14–28. 466.
6. Ярчук Ю. Природа «здорового способу життя» та чинники його формування. Вища освіта України. 2013. № 1. С. 105–111.